

TEHNIKA ÜLIKOOL

Nr 4 (1546)

14. veebruar 2000

Ilmub 30. aprillist 1949

Uueks rektoriks saab prof Andres Keevallik

Välkintervjuu kohe pärast valimiskogu istungit

Kuidas tulemust hindate?

Üllatav, aga meeldiv.

Mis võis olla Teie eelis?

Kõige radikaalsem arengukava. Seisin kindlamalt maas. Esindasin mitte niivõrd akadeemilisemaid taotlusi, kuivõrd praktilise arengu püüdlusi. Akadeemilise targutamisega on meil minu arvates liiale mindud.

Võibolla aitas viie aasta tagune kandideerimiskogemus?

Ei arva nii. Eelmine kord ma ei seadnud sihti võita. Eesmärk oli hästi oponentidega. Seekord pidasin tõelise valimisvõitluse.

Milline hakkab olema Teie meeskond?

Selgub paari nädala jooksul. Raimund Ubari nime ütlesin juba varem välja. Võibolla liitub keegi ehitusteaduskonnast. Vaja on korraldada majandus- ja haldusjuhtimine.

Tänan! Esialgu kõik.

Mina arvasin, et tahate küsida, miks mul täna lips viltu ees oli. Õppisin teid, ajakirjanikke, Ühispangas töötades mitmest küljest tundma. Mulle sai selgeks, et mida tahate, seda ka teete, olenemata sellest, mida teile öeldakse.

Mis juhtub pangas ja vabariiklikus pressis, ei juhtu veel Tehnikaülikoolis. Nagu oma sõnavõttus isegi ütlesite, hämmastas Teid ülikooli tegelik potentsiaal. Edu Teile selle avastamisel.

Urmi Reinde

Ülikoolile väga oluline päev

Valimiskogu istungilt

Tallinna Tehnikaülikooli kolmeteistkümnenda rektori valimised toimusid 8. veebruaril. Valimiskogu istung algas kell 14.00 ülikooli peahoone aulas Mustamäel. Laval presiidiumilaua taga istus valimiskomisjon eesotsas esimehe, ehitusteaduskonna dekaani prof **Karl Öigeriga**, liikmed organisatsiooni ja juhtimise professor **Jaak Leimann**, telekommunikatsiooni professor **Eduard Schults**, TTÜ Kübermeetika Instituudi direktor prof **Jaan Penjam** ja üliõpilaskonna esindaja **Lea Danilson**.

Saalis esimeses reas istusid kolm rektorikandidaati: professorid **Andres Keevallik**, **Leo Mõtus** ja **Andres Öpik**.

Valimiskogu 271 liikmest oli koosoleku alguses kohal 242. (Hääleõiguslikuks koguks oleks piisanud 168 valimiskogu liikmest).

Valimisseaduse kohaselt oleks esimese vooru võitja pidanud koguma hääli 50 % pluss üks. Kohalolijate hulk 242 tähendas, et võiduks vajalik number esimeses voorus pidi olema vähemalt 122.

Loositi esinemisjärjekord, mille järgi esimesena sai sõna **Andres Keevallik**, teisena **Andres Öpik** ja kolmandana **Leo Mõtus**. Esinemiseks anti aega 15 minutit. Enne igapähe etteastumist luges komisjoni esimees **Karl Öiger** ette tema eluloo ja tutvustas teaduspublikatsioone.

Järgnevalt mõned väljavõtted kandidaatide mõtetest, mis aula kõnetoolist kõlasid.

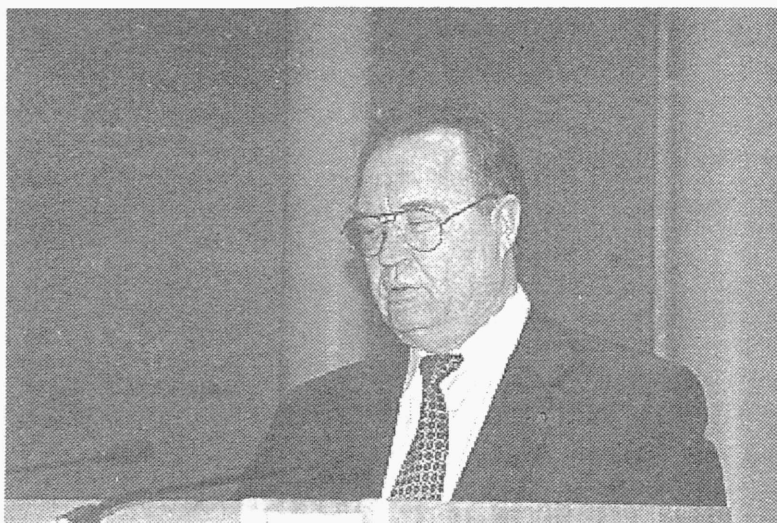

Valimiskampaania käigus olid kõik kandidaadid lootusrikkad. Pildil kohtumine humanitaarteaduskonnaga 26. jaanuaril. Vasakult Andres Keevallik, Leo Mõtus, Andres Öpik.

Valimiskogu istung. Valimiskomisjoni liikmed (vasakult) Lea Danilson, Jaak Leimann, Karl Öiger, Jaan Penjam, Eduard Schults

Prof Jüri Kann loeb ette hääletustulemusi.

ANDRES KEEVALLIK: "Meil tuleb võtta kõrge orbiit!"

Valimiskampaania käigus toimunud paljudel kohtumistel olen aru saanud, kui võimas on meie ülikool ja eriti tema potentsiaal koos asustustega.

Haridus saab olla ainult hea. Kõik muu on harimatus.

Ülikool ei tohi toota töötuid. Riiklik tellimus ei ole stabiilne. Sellises olukorras tuleb soosida interdistsiplinaarsust. Suurte muutuste ressurss ülikooli töös on läbi. Pean väga oluliseks stabiliseerumist.

Kampaania käigus oli palju juttu õppekavade pikkusest: kas kolm, neli või viis aastat. Euroopa tendents insenererialadel on 5-aastasele õppele. See tähendab meilgi insenerihariduse pikendamise vajadust.

Samas, kui lubate meelde tuletada, olen üks diplomiõppe rajajaist ülikoolis, õigemini 4-aastase diplomiõppe idee lahtimurdja. Toetan seda jätkuvalt. Jään seisukohale, et tähtsaks jääb õpetamise kvaliteet.

Teine tähtis suund õppekvaliteedi kõrval on ülikooli ja õpetamise järjepidevus. Varsti on oodata põlvkondade vahetust. Toetan projekti, mille järgi noored doktorid lülituksid kiiremini ülikooli töösse. Selleks tuleb neile luua väärkas elukeskkond.

Professoritel-dotsentidel peab olema stabiilne ametikoht. Nende palku tuleb tõsta. Näpuotsast kõigile jagamine tähendab sotsialismi. Laari valitsuse ja TALO läbirääkimistel kõneldakse järgmise aasta palgatõusust kuni 30 %.

Professorid on meil sotsiaalselt tagatud emeriteerumisega. Oleks meeldiv, kui riigis mõeldaks ka dotsentide emeriteerumisele ja nad saaksid lisapensioni näiteks vähemalt poole miinimumpalga ulatuses. TALO minu teada juba peab sellesisulisi kõnelusi.

Ülikoolisiseses elus kavatsen piirata kantseri valitsemisala. Pean oluliseks teadus- ja arendusosakonna loomist. Tartu Ülikoolis on see päris hästi välja tulnud.

Kui kampaania alguses arvasin, et riigilt meil suurt midagi loota ei ole ja raha peame teenima ise, siis nüüd olen jõudnud veendumusele, et Eesti riik on TTÜle kõvasti võlgu. Vajame olulist finantssüsti, kas või ehitustegevuse hoogustamiseks ja laboribaasi täiustamiseks.

Orienteerume ettevõtlikkusele, vähendame akadeemilist targutamist! Meil tuleb võtta kõrge orbiit. Täna siin kaotajaid ei ole. Täna võidab Tehnikaülikool.

ANDRES ÖPIK: 13. rektor toogu ülikoolile õnne!

Suures organisatsioonis toimivad arenguprotsessid on sageli pikemad, kui me seda tahaksime. Seetõttu täna alustades näeme peamisi tulemusi alles järgmise rektori ajal. Mina saaksin rektorina töötada kaks ametiperioodi, seepärast pean perspektiivina silmas ka pikemat aega kui viis aastat ja koos teiega ühiselt vaeva nähes paneme aluse ülikooli stabiilsele arengule.

Tehnikaülikool on väga seotud ümbritseva keskkonnaga. Paraku on meie seisund pidevalt muutumas ümbritsevas keskkonnas endiselt ebastabiilne, sest me ei ole jõudnud piisavalt kiiresti reageerida välistele mõjutustele. Tehnika areng sõltub ümbritsevast majanduskliimast. Samal ajal annab tehnika ka ühiskonna sotsiaalsele poolele palju juurde.

Olles teadvustanud enesele, kus me oleme ja kuhu tahame liikuda, on vaja koostada TTÜ arengukava ning loodan, et sellest kasvab välja ka TTÜ seaduse eelnõu.

Rõhutaksin veel vajadust parandada meie suhtekorralduslikku tegevust. Siia kuuluvad ülikoolisisesed suhted, suhted vilistlaste ja erialaliitudega, suhted tööstuse- ja äriühingutega ning suhted valitsuse ja riigikoguga.

LEO MÖTUS: Taastada inseneride ettevalmistus Tehnikaülikoolis!

Leo Mötus tutvustas valimiskogule olemasolevate seadustega ja ettevalmistatavate seaduseelnõudega kooskõlas olevat teed insenerikutse andmiseks tehnikamagistritele ja tehnikateaduste magistritele. Oma sõnade kinnituseks tutvustas Leo Mötus videolõike Tõnis Lukase, Eiki Nestori, Valve Kirsipuu ja Indrek Neivelti arvamustega. Leo Mötus kommenteeris insenerikutse andmiseks vajalikke muudatusi Tehnikaülikooli haldussüsteemis ja õppekavade kvaliteedikontrollisüsteemis. Eriti rõhutas ta vajadust tugevdada doktoritõpet, parandada doktorantide ja noorte õppejõudude elamistingimusi ning moodustada vilistlaskogu, inseneriorganisatsioonide ja Tehnikaülikooli pere ühisrinne tehnikahariduse olukorra parandamiseks Eestis.

Kell 15. 15 olid ettekanded ära kuulatud. Karl Öiger tegi ettepaneku valida hääletagemiskomisjon koosseisus **Tõnu Ruus, Kaido Hääl, Jaak Tamberg, Eduard Schults, Leevi Mölder, Enno Reinsalu ja Jüri Kann**. Üliõpilaskonna esindaja tegi ettepaneku lülitada komisjoni ka üliõpilane. Komisjoni liikmeks sai **Lea Danilson**.

Valimiskogule anti hääletamiseks aega pool tundi. Kell 15.45 koguneti taas aulasse kuulama esimese voo hääletamistulemusi. Olgu veel öeldud, et kuna kandidaatide shansse peeti eelnevate prognooside järgi üsna võrdseiks, oli Karl Öiger palunud kõigil aega varuda vähemalt kolm-neli tundi, et läbida ka teine voor ja võibolla isegi mõned ootamatud matemaatilised tulemused.

Ette rutates võib märkida, et pikemat aega ei läinud seekord vaja. (Võrreldes eelmiste rektorivalimistega 14. märtsil 1995, kui kaks kandidaati, **Olav Aarna** ja **Andres Keevallik** läksid teise voo, kust 15häälelise edumaaga väljus võitjana **Olav Aarna**. Valimisprotseduur kestis toona tõesti ligi neli tundi.)

Kell 15.50 tõusis lavale hääletagemise komisjoni esimees prof **Jüri Kann** ja luges ette hääletamisprotokoll. Selle järgi võitis valimistest osa 245 valimiskogu liiget. Kahes hääletuskastis oli kokku 243 sedelit, neist 242 sedelit olid korrektsed ja üks kehtetu. Kandidaadid said poolthääli järgmiselt:

Andres Keevallik	132
Leo Mötus	69
Andres Öpik	41

Hääletustulemuste protokoll kinnitati 236 ja 1 erapooletu häälega.

Järgnes aplaus ja rektoriks valitud **Andres Keevalliku** õnnitlemine.

Hilisemaid kommentaare kogudes ja neis kõlanud rohkeid emotsioone kõrvale jättes on allkirjutanu teinud ühe järelduse: rohkem kui konkreetne isik üllatas number 132. Sedavõrd suur üksmeel annab arutlemist paljudele. Veel kord võisime alles ju üsna hiljuti vabaks saanud eestlastena veenduda, mida tähendab demokraatia tege-likkuses. Nii suure usalduskoorma all on vahest kõige raskem väljavalitul.

Andres Keevallik annab rektorina pikema intervjuu meie lehele pärast inauguratsiooni 14. märtsil. President **Lennart Meri** kirjalik õnnitus saabus 10. veebruaril.

Teated

4.-17. veebruaril

Peahoone fuajees raamatukogu näitus "Komposiitmaterjalid".

8. veebruaril

esines Tehnikaülikooli Akadeemiline Meeskoor (TAM) Kehtnas, kus Eesti Meestelaulu Seltsi eestvõttel asutati noorte meeskoor. Info tel 620 3209 professor **Enn Hendreht**.

9. veebruaril

Prorektor **Rein Küttner** EL V Raamprogrammi komitee istungil Brüsselis.

10.-11. veebruaril

Üliõpilasesinduse viieliikmeline esindusgrupp külastab TTÜ Kuressaare Kolledzhit. Tutvutakse Kuressaare Kolledzhi üliõpilaste haridusliku ja sotsiaalmajandusliku olukorraga, et parandada TTÜ kolledzhi tudengite esindatust ülikoolis. Info tel 620 3621.

15.-16. veebruaril

Saab teoks **Eesti Ehitusinseneride Liidu** ja Eesti Ehitusettevõtjate Liidu poolt korraldatava ehitusjuhtide täienduskoolituse II õppus "Projekteerimine ja ehitustööd". Üritus toimub ruumis VI 121. Täpsem info tel 620 2400.

15. veebruarist - 15. märtsini

raamatukogu galeriis väljapanek "Meie *alma mater* esimesed audoktorid riigivanem **Konstantin Päts** ja kindral **Johan Laidoner**" (valiti 9. veebruaril 1938. a).

16. veebruaril

Kell 16 akadeemik **Karl Rebase** avalik loeng Eesti Teaduste Akadeemias Kohtu 6 "Füüsiku pilguga: miks on keskkonnahoid objektiivselt üliarukas". Info tel 644 4739.

17. veebruaril

TTÜ peamajas algavad neljapäeva õhtuti k 17.00-19.00 kahekuulised **Toivo Kusmini** filmitegemise lühikursused tudengitele. Soovijatel registreerida üliõpilaskonna peastaabis VI-212 või aadressil [hyperlink](mailto:mari.kuus@mail.ee)"mailto:mari.kuus@mail.ee"mari.kuus@mail.ee! Info tel 620 3621.

17.-25. veebruaril

Üliõpilasesinduse liikmed **Marit Valge** ja **Tõnu Tamm** külastavad Helsingi Ülikooli Rahvusvahelisi Päevi. Küllakutsujaks on Rootsi Majanduskooli Helsingi filiaali üliõpilaskond. Info tel 620 3621.

18. veebruaril

Kell 14 aulast TTÜ kuratooriumi selle koosseisu viimane istung. Päevakorras TTÜ 1999. aasta tegevuse aruanne ja hinnangu andmine.

18. veebruaril

Prorektor **Tiit Kaps** osaleb Tartu Ülikooli korraldatud nõupidamisel kõigile ülikoolidele TÜ Pühajärve baasis. Teema "Avatud ülikool". Info tel 620 2008.

Programmist professionaalsuseni

Intervjuu OLAV AARNAGA, TTÜ rektoriga aastail 1991-2000

Teil on jäänud täpselt kuu — 14. märtsini — olla veel rektor meie majas. Kas see on vabanemine, igati positiivne tunne?

Ei, hetkel ei ole. Ei ole helge, rõõmus ega positiivne tunne. Ma ei ole teinud saladust, et Andres Keevallik kolme kandidaadi hulgast minu favoriit ei ole. Väide, et rektorivalimistel võitis kõige realistlikum või kõige konstruktiivsem valimisplatvorm on sama konstruktiivne nagu tempoolne valimiskampaaniagi. Tegelikult võitis demagoogia ja populism, kuid loomulikult aktsepteerin ma valimiskogu otsust.

Räägitakse, et olite omal ajal ühe rühma poisid - Leo Mõtus, Andres Keevallik ja Olav Aarna. See eeldab, nagu oleksite kuskilt maalt väga lähedased.

Ühe rühma poisid olid Mõtus, Ubar ja Aarna. Tugev rühm ei tähenda küll seda, et kõik ühte nägu on ja ühtviisi mõtlevad ning tegutsevad.

On enamvähem teada, et prof Keevalliku poolt hääletasid *in corpore* üliõpilased, majandusteaduskond, ehitusteaduskond... Mis stimuleerib, kui Teie väljendit kasutada, populismi poolt hääletama?

Kui kellelegi tundub, et minu arvates on majas kõik väga hästi ja kõigele tehtule/toimunule peaks hosiannat laulma, siis on tegemist sügava eksitusega. Ilmselt on rahulolematuse määr piisavalt suur. Minule oli vajadus juhtkonna vahetuse järele ilmselge juba mitu aastat tagasi. Praegune rektoraat on ennast sõna otseses mõttes nii vaimset kui füüsiliselt ammendanud.

Juhtkonna vahetuse sisulisem põhjus aga ei peitu üleüldises jõu ammendumises. Mitte saajandivahetuse, vaid loomuliku arengu tõttu on Tehnikaülikooli üks arenguetapp läbi saanud. Selle etapi sisuks oli terve rida järjestikusi üpris järskke muudatusi, mis olid tingitud eelkõige kogu sotsiaalse ja majandusliku süsteemi muutumisest. Üksjagu muudatusi meie elus on põhjustatud ka püüdest muutuda nõukogulikust kõrgkoolist euroopanõliseks ülikooliks.

Järsud ja kiired muutused tekitavad ülekoormust ja sellele järgneva kaaluta oleku tunnet. Tekib vastupandamatu soov ja vajadus maanduda ning aru pidada, mida edasi teha. Seda enam, et meie ümbrus on juba enamvähem stabiliseerunud. Ma ei näe, et Eestis lähema viie või kümne aasta jooksul väga suuri seadusandliku või majandusliku keskkonna muutusi ette võiks tulla.

See on küll hea uudis. Üldiselt inimesed igatsevad stabiilsust ja kindlust ning tahavad tunda tegevusruumi, kus tegutsetakse. Praegu aga lähete Teie ajalikk rektorina, kelle ajal teostunud ülikoolisisesed reformid tekitasid paljudes vastuseisu ega leidnud heakskiitu. Kas muudatused ka häid vilju kannavad, näitab ju alles tulevik.

Kas Teil jäi aga midagi ka tegemata?

Kõige lihtsam oleks vastata - mitte midagi. Tegemata ei jäänud midagi, kuna ülikooli üks arenguetapp sai läbi, nagu

juba eelpool ütlesin. Et pööratud on juba küll, laskem asjadel natuke settida.

Seadus lubas mul kolmandat korda rektoriks kandideerida. Kui mul oluks kavatsus veel pea ees võitlusse tormata, ju oleksin ennast viimase paari aasta jooksul teistmoodi ülal pidanud. Suurim muudatus, mis viimasel ajal toimus, oli TTÜ asutuste juurdetulek. Aga sedagi olime varem mitu aastat ette valmistanud. See tuli lihtsalt ära teha.

Kindlasti teate, et Teile on ette heidetud...no seda, mida Teis ei olegi. Kõva käe puudumist, vähest jõhkruks ja ruusika lauale mittelöömist rahanõudmisel, eeldati rohkem resolutsust...

Jumal hoidku, see kõik tuleb! Kui selle järele puudust tuntakse, siis palun! Minu veendumust mööda saavutatakse aga selle stiiliga maailmas üha vähem. Samuti ei ole võimalik edukalt kaitsta seisukohti, mille õigsusesse sa ise ei usu.

Nii palju olen küll elust õppinud, et mitte keegi meist ei saa minna oma sügavama loomuse vastu. Kui ütlesin, et oleksin kaks viimast aastat teisiti tegutsenud, kui oleksin tahtnud veel kord rektoriks saada, siis niimoodi käituda ma ikkagi poleks suutnud ega tahtnud. Seda sorti stiil peab olema kaasa sündinud. Näitemängu korras niisuguse juhtimisstiili harrastamine vähemasti minu puhul ei tööta.

Kas Teie lahkumisega lõpeb Aarnate dünastia Tallinna Tehnikaülikoolis? (Prof Olav Aarna läheb põhikohaga Kõrgemasse Kommertsikooli (Estonian Business School EBS, ringkonnasiseses keeles nn Madis Habakuke kool) rektoriks — U.R.)

Ei lõpe! Loodan, et jään osakoormusega ka Tehnikaülikooli tööle. Seda tuleb tunnistada, et head automaatikut minust enam ei saa. Pigem sobiksin ehk sotsiaal- ja humanitaarteaduste instituuti magistrante ja doktorante juhendama.

Energeetikateaduskonnas soojustehnika instituudis prof Arvo Otsa juures töötab juba aasta aega pärast USAst naasmist vanemteadurina minu keskmine poeg Indrek. Ja ka vend Heiti ei ole ülikoolist päriselt ära läinud, kuigi juhib direktorina Nõmme Gümnaasiumi — ta on rakendusfüüsika õppetooli dotsent.

Võibolla meenutaks mõne sõnaga Teie isa prof Agu Aarnat. Mis ajast ta õigupoolest TTÜga seotud on?

Seda ei saagi päris täpselt öelda, sest tol murdelisel 1940. aastal õppis ta tegelikult mitte siin, vaid Tondil Sõjaväetehnikakoolis. Üld- ja alusõppe aineid aga õppisid nad Tehnikaülikooli tudengitega koos.

Muide - siin on ka iva tänasesse päeva. Oleme koos Peeter Tulvistega propageerinud ideed, et osa õppeaineid võiks ju tänagi õpetada ühes kohas, mitte igas kõrgkoolis eraldi.

Kuna isa oli Eesti Vabariigi kaadriohvitser, tõsteti nad 17. juunil 1940 teatavasti *in corpore* Punaarmee. Ja ka Teise maailmasõtta läks ta Punaarmee ohvitserina. Aga kuskil Lätimaal langes ta üsna sõja alguses vangi. Mõne kuu oli ta Königsbergis sõjavangis, kust ta saadeti koju tagasi. 1942. a alguses tuli ta tollasesse Tehnikaülikooli assistendina tööle. 1943. aastal anti talle valik: kas SS vägedes rindele või saadame Saksamaale õppima. Ta valis loomulikult

on pikk tee

rahumeelsema variandi ja läks Dresdeni Tehnikaülikooli keemiateaduskonda.

Miks Agu Aarna Läände ei jäänudki, nagu paljud teised?

Isa oli abiellunud 1940. a 17. augustil. Kui mina olin aastane, läksime emaga 1944. aastal talle Saksamaale järele. 13. veebruaril 1945. aastal elasime kolmekesi koos üle Dresdeni pommitamise öö. Peaaegu jalgsi hakkasime läbi Tshhehi ja Poola kodu poole tulema. Olen aru saanud, et tal Lääne või Ida alternatiivi ei tekkinud. Ja vähemasti minu kuuldes pole ta oma tagasitulekut kunagi kahetsenud.

Edasipüüdliku mehena alustas ta prof Paul Kogermani juhendamisel kohe põlevkivikeemia alast teadustööd. Kui aga 1948. aastal jõudis kätte aeg kandidaaditööd kaitsta, siis selgus, et tal pole ühtki kõrgharidust tõendavat diplomit. Õigemini, tal oli neid koguni kaks - Eesti ja Saksa oma, aga NL kumbagi neist ei tunnistanud. Eksternina tegi ta ära vajalikud parteiajaloo- ja poliitökonoomia eksamid ning sai ka TPI diplomi kätte — samal aastal, kui kaitses kandidaadikraadi.

Miks ma seda nii pikalt küsisin — oleme majas mitmes seltskonnas arutanud, et ei lõpe ju praegu mitte lihtsalt ühe järgmise rektori aeg, vaid meile tundus, et märkimisväärne osa terve Tehnikaülikooli ajaloost, nn Aarnate aeg. Mine ju tea, millal järgmine Aarna rektoriks pürgima hakkab, Teil on kogunisti kolm poega.

Isaga me sellest ei rääkinud, aga hiljuti arutasime kolleeg Tiit Kapsiga, et hea ja õige samm on endisel rektoril majast hoopis ära minna. Isa läks 1976. aastal tööle TA Keemia Instituuti, ja Boris Tamm läks 1991. aastal Küberneetika Instituuti. Boris Tamm on tänaseni meie nõukogu liige. Ütlen veel kord, et ka minu minek EBSi ei tähenda sideme kaotamist Tehnikaülikooliga.

Minu äraminekul pole mingil juhul solvumise või protesti varjundit. Vastupidi, arvan, et see on mõistlik samm ka Tehnikaülikooli kui organisatsiooni tervise seisukohalt. Kui minu vaim siin majas kusagil lehvitas, siis ei tähenda see, et vaimu kandjat peaks tihti näha olema.

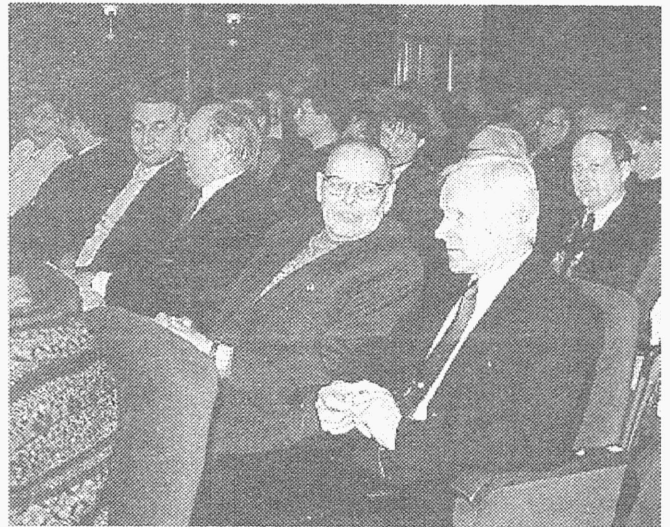
Järglase tööle igapäevaselt hinnanguid andma ei ole mind siia majja kindlasti vaja. Pealegi - Tehnikaülikooli põhikirja järgi on endine rektor *ex officio* ülikooli nõukogu liige. Seda õigust ma kindlasti kasutan.

Kas kunstnik on juba Teie poole pöördunud — et teha Teist 12. maal ülikooli nõukogu ruumi seinale?

Ei, seni küll mitte...

Aga kunstnik on emeritprofessor Uno Liivi sõber, võibolla minust ei tehtagi pilti? Uno Liiv kirjutas ju Eesti Päevalehes ja meie oma lehes, et viimased kümmekond aastat on Tehnikaülikool suisa vale teed käinud. Kas tõesti? Ja alles nüüd selgus?!

Härra Aarna, see kõik kuulub inimliku asjaajamise juurde! Ajakirjanikud said intriigi. Võib olla see müüs või erutas. Või ärritas kedagi — näiteks Teid. Professor Liiv sai südameilt sinna kogunenud isikliku kibestumise välja öelda. Allakirjutanule tundub, et meie maja on sageli liiga vaikne. Las siis vähemalt harva, uue rektori valimiste ajal suureneb väljaütlemiste hulk. On see nii ju

Valimiskogu istungil 8. veebruaril aulas. Esiplaanil istub Olav Aarna oma õpetaja ja kauaaegse kolleegi prof Hanno Sillamaa kõrval.

ärir, poliitikas, perekonnaelus - keskmiste eestlaste seas igatahes.

Aga meie maja võiks ju mõnes mõttes etnose keskmisest kõrgemale asetuda.

Professor Aarna, lubage veel üks uudishimutsev teema. Teie ei ole küll päris poliitik, aga Te olete hariduspoliitik. Kas Te ei ole mõelnud siduda oma elu poliitikaga lähemalt? Kolleeg Peeter Tulviste on nüüd Tartu Linnavalikogu esimees - sellelt kohalt saab kõvasti haridust toetada. Ja muide, ka kõik kolm rektorikandidaati pidasid oma programmides vajalikuks tugevdada TTÜ ja avalikkuse suhteid, sh eriti suhteid valitsuse ja riigikoguga.

Minu jaoks on riigi juhtimine missioon, mille täitmiseks on vaja professionaalsust. Tundub, et ka meie poliitikutel maailmas hakkavad ilmema professionaalsuse tunnused ja see ei teki üleöö. Minu jaoks on see rong läinud.

Tegelikult eeldab igasugune tegevus professionaalsust. Ka siin majas tuleb aru saada, et mitte ainult õppejõu, vaid ükskõik kelle teise — ajakirjaniku, juristi, raamatupidaja või koristaja töös peame õppima hindama professionaalsust. Mulle tundub, et paljudele Tehnikaülikooli töötajatele on kahetsusväärset iseloomulik üleolev suhtumine teise kutseala tegijatesse, nende töösse. Selline suhtumine on mitmes mõttes vildakas ja kahjulik. Naturaalmajanduslik omaette nokitsemine ei võimalda ka edukas olla.

Kahju, et ükski rektorikandidaat professionaalsuse loosungit ei lehvitanud.

Soovin kõigile iseenda leidmist, mõtestatud koostegutsemist ja lugupidavat suhtumist tegijatesse ning tehtusse!

**Usutlenud
Urmi Reinde**

10. veebruaril 2000

Jõgeva Maavalitsus korraldab maakonda käsitlevate kursuse-, lõpu-, bakalaureuse ja magistritööde konkursi

Alates 1996. aastast on Jõgeva Maavalitsus igal aastal välja kuulutanud maakonda käsitleva bakalaureuse- ja magistritööde konkursi. 1998. a laekus konkursile neli tööd, 1999. a kahjuks ühtegi võistlustööd ei laekunud.

Kuid traditsiooni järgides ja optimismi omades kuulutame välja 2000. aasta Jõgeva maakonda käsitlevate uurimuslike tööde konkursi, kaasates sinna ka kursuse- ja lõputööd.

Konkursil lähevad arvesse tööd, mis on valminud ja kaitstud vastava komisjoni ees ajavahemikus

**1. september 1998
kuni 1. september 2000.**

Tööd hindab Jõgeva Maavalitsuse moodustatud komisjon. Tööde esitamise tähtaeg on **17. september 2000.**

Tulemused selguvad 1. novembril 2000. Konkursi auhinnafond on **10 000 krooni.**

Täpsem info ja abi (ka teemade valikul) Jõgeva Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonnast
(Suur 3, 48306 Jõgeva,
tel 277 66 318, faks 277 66 334,
e-post matij@jogevamv.ee)
Mati Jõgi käest.

KORTERID!

14. veebruarist kuni 31. augustini 2000. a on võimalik majutada üliõpilasi ning TTÜ teenistujaid aadressil Akadeemia tee 7a.

Pakutavad variandid on:

- a) 5-ühetoalist korterit (korterit üür 2655 krooni kuus)
- b) 5-kahetoalist korterit (korterit üür 3185 krooni kuus)
- c) 4-kolmetoalist korterit (korterit üür 4500 krooni kuus)

Soovijatel palun teatada TTÜ Üliõpilasküla majutustalituse juhatajale 17. veebruariks.

Mare Saago
TTÜ Üliõpilasküla
majutustalituse juhataja

tel 620 3656 ja 620 3653

Noppeid TTÜ ajaraamatust

JAANUAR

1938

1. jaanuaril jõustus **ÜLIIKOOLIDE SEADUS** ja kehtivuse kaotasid Tartu ülikooli seadus (1925, 1934) ning Tallinna Tehnikainstituudi seadus (1936).

Riigihoidja **K. Pätsi** poolt allkirjastatud seadusest:

"§ 2. Ülikoolide ülesandeks on: anda kõrgemat haridust; ette valmistada riigile ja rahvale vajalike eriteadmistega asjatundjaid; edendada üldist ja eriti Eesti maad ja rahvast käsitlevat teadust."

Meie *alma materi* ametlikuks nimeks kinnitati Eesti Vabariigi Tallinna Tehnikaülikool.

14. jaanuaril registreeriti ülalmainitud seaduse alusel TTÜs 13 üliõpilaskonventi: korp!Leola, korp!Tehnola, EÜS "Põhjala", korp!Vironia, ÜS "Raimla", korp!Rotalia, ÜS "Liivika", "Eesti Üliõpilaste Selts", "Unitas", korp!"Fraternitas Livienensis", korp! Ugala, korp!Sakala ja korp!"Wäinla".

Ülikooliseaduses oli kirjas: "Üliõpilaskonventi eesmärgiks on arendada igakülgset oma liikmeid vaimselt, kultuuriliselt ja kehaliselt, arendada ja süvendada neis distsipliinitunnet kui ka kokkukuuluvustunnet teistesse üliõpilaskonventidesse kuuluvate üliõpilastega".

Tänavu, 19. jaanuaril, möödus 110 aastat **Albert Borkvelli** sünnist (19.01.1890 Võsu – 14.07.1963 Tallinn).

Peterburi Ülikoolis ja sõjakoolides õppinud ning hiljem Tartu Ülikooli kahele erialale lõpetanud matemaatikaprofessor **A. Borkvell** töötas TTÜs 1936-53: oli matemaatika ja teoreetilise mehaanika kateedri juhataja 1944-47 ning ka statistika ja raamatupidamise kateedri juhataja. *Mag math ja mag jur* **A. Borkvell** on avaldanud matemaatikaõpikuid ja koostanud seaduste kogumikke. 20.-30. a-il töötas Kõrgema Sõjakooli lektorina ning Narva gümnaasiumi direktorina.

VEEBRUAR

1938

9. veebruaril valis ülikooli nõukogu esimesed audoktorid: riigivanem **KONSTANTIN PÄTS** ja sõjavägede ülemjuhataja **JOHAN LAIDONER**, teenete eest Tallinna Tehnikaülikooli rajamisel ja tehnilise kõrghariduse ning tehnikateaduste edendamisel.

23. veebruaril andis diplomid audoktoritele isiklikult üle TTÜdelegatsioon, kuhu kuulusid prorektor professor **V. Paavel**, dekaanid professor **J. Kopvillem** ja professor **O. Martin**.

23. veebruaril tähistas akadeemiline pere vabariigi 20. aastapäeva piduliku aktusega ülikooli auals. Aktuse avas keemia- ja mäeteaduskonna dekaan professor **J. Kopvillem**, üliõpilaskonna tervitused lausus üliõpilaskonna esimees **V. Kiisler**, aktuse kõne pidas prorektor professor **V. Paavel** teemal "Eesti veemajanduse ja vesiehitiste areng".

1939

23. veebruaril vabariigi 21. aastapäeva aktusel esines kõnega ehituse- ja mehaanikateaduskonna dekaan professor **O. Martin**, käsitledes Eesti teede- ja liiklusaluste arengut riikliku iseseisvuse ajal.

1991

22. veebruaril toimus auals Eesti Vabariigi 73. aastapäeva ja TTÜ rektori inauguratsiooni aktus. Kohal viibinud EV Ülemnõukogu esimees **A. Rüütel** pühitses ametisse uue rektori **O. Aarna**.

Vabariigi aastapäevakõne pidas ajaloolane **K. Arjakas**, meenutades, et püüd vabadusele on eestlastele omane olnud läbi sajandite.

Tänavu

19. veebruaril möödus 100 aastat veemajanduse ja vesiehitiste professori **Vladimir Paaveli** sünnist (19.02.1900 – 16.04.1958). Peale Karlsruhe Tehnikaülikooli lõpetamist 1925.a. töötas **V. Paavel** pea 10 aastat ehitusfirmades Saksamaal. Tartu Ülikool kutsus ta 1935.a. tehnikateaduskonna erakorralise professori kohale. 1936-41 oli **V. Paavel** TTÜ professor ja prodekaan. Peale teaduslikku lähetust Saksamaal 1941.a. ta kodumaale ei naasnud. **V. Paavel** oli Baltimaade noortele pagulastele kõrghariduse jätkamiseks mõeldud Balti Ülikooli (Hamburgis) rajajaid ja õppejõud 1945-49. Vabadussõjast osavõtnud **V. Paavel** oli ka korp!Rotalia liige.

TTÜ-ainelist arhiivi sirvis
Imbi Kaasik

Omakasupüüdlilikud ettepanekud ehk infotehnoloogia ellu!

Kui inimene oma käe tööle külge paneb, läheb midagi kindlasti vussi.

Üks põhilisem Murphy seadus

2000. aastal, kus Eesti liigub *tiigrihüpetega* edasi (ega ometi metsa poole?), tunduvad mõned "vanad armsad" asjad küll mõnevõrra kilplasilikud olevat. Muidugi võiks nendega ka vaikides leppida, kui sellega mingit otsest kahju ei kaasne. Samas ei tohiks aga silmi sulgeda ka ilmse kasu ees, mida uut-moodi tegemine tuua võiks. Alljärgnevad ettepanekud on seotud tehnikaülikooli paberliku asjaajamisega.

Esiteks soovitaksin **kaotada ära senised õppemärkmikud** ehk matriklid. Oma hinnatõestava juriidilise jõu ongi nad juba ammu minetanud, sest seda rolli kannab vaid hindelehe originaal, mis viiakse õpikonna deканаати. Ainsad dokumentaalsed andmed matriklis on üliõpilase nimi, näopilt ning matrikli number (nüüd üliõpilaskood). Need isikuandmed (välja arvatud üliõpilaskood) on aga ilusti kirjas ka tuden-piletil või ka passis.

Seega, matrikel on muutunud pigem käsitsi (tihti ka raskestiloetavalt) kirjutatud autogrammikoguks. Paljud "laisemad" tudengid ongi õppejõudu asjatust käsitööst säästnud. "Korralikul" üliõpilasel (kel matrikel alati tagataskus kaasas) võib sellisel juhul tekkida pettumus. Eksami tegin ära, aga kuskile sisse ei kirjutatud – kodus polegi oma-tele midagi ette näidata!

Rahu, ainult rahu! (Karlsson). Õppejõud on püha kohus fikseerida **tulemus esmajärjekorras eksamilehele** ja alles seejärel mujale (eksamilehe ärakirjale, matriklisse või kuhu iganes). Kui "püha" eksamileht on deканаati toimetatud, sisestab sealne raudse käe ja närviga töötaja eksamilehelt hinded **veatult arvutisse**.

Nüüd võib laubalt higi pühkida – käsitöö hinnetega on (või peaks olema) lõppenud. Arvutiandmete turvamisega tegeleb kindlasti oma ala asjatundja. Uudishimulik tudeng peaks oma mistahes hindeid saama vaadata (kuid mitte

ise muuta!) kas kuvaril või ka printitud kujul mistahes ajal.

Siit tuleneb ka teine soovitus – eksamilehtede käsitsitaidetavad **ärakirjad asendada masinkoopiatega**. See tähendab: kui õppejõud on eksamilehe (ainult ühes eksemplaris) lõplikult täitnud, siis tuleb sellest teha koopia säilitamiseks õppe-allüksuses.

Tunnistan ausalt – ettepanekud on omakasupüüdlilikud. Minu kasud on märkimisväärsed: ligi poolsada (käitsi)kirjutamata jäetud lehekülge aastas, kolm korda vähem (võimalikke) "näpukaid" ja võidetud aja ning energia kasutamine mõistuspärasemaks tegevuseks. Kuid ma ei ole "kade", sest samasugust kasu peaksid saama teisedki õppejõud. Samuti oleks märgatav kokkuvõtteid ka kogu tehnikaülikoolil tellimata-vormistamata olematute õppemärkmike näol.

Rein Mägi
Insenerigraafika keskuse dotsent

Tähelepanu! Valmis! Üliõpilassport!

Alanud on uus semester ning sellega koos ka üliõpilasspordi hooaja teine pool. Eesti Akadeemilise Spordiliidu (EASL) kevadsemestri ürituste hulgas võib leida rohkem kui 10 spordiala meistrivõistlused, harrastajate võistlusi ja spordipäevi kaheksal alal ning spordijuhtide seminari kaks esimest osa.

Sisekergejõustikuga 26. veebruaril algava üliõpilaste meistrivõistluste kevadhooajal on lisaks traditsioonilistele aladele – suusatamine, ujumine, sulgpall, orienteerumine, kergejõustik, tennis – kavas korraldada võistlused ka neljal uuel alal: **saaljalgpall, jalgpall, indiaa** ning **squash**. Uute alade kaasamine meistrivõistluste programmi on tingitud Eesti Üliõpilasspordi Nõukoja (EÜN - üliõpilaste esindus EASLi juures) soovist ning nende alade kiiresti kasvavast populaarsusest üliõpilaste hulgas.

Harrastussportlastele on EASLil pakkuda projekti "Eluterve tudeng" kaudu võistlusi ja spordipäevi **suusatamises, korvpallis, sulgpallis,**

võrkpallis, lauatenises, põrandapallis, ujumises, tennis ning **indiacas**. Liikumist ja sporti harrastavale tavaüliõpilasele mõeldud võistlused on hea koht oma võimete kontrolliks, uute sõprade leidmiseks ning lõbusalt aja veetmiseks. EASLi spordipäevadel jagatakse ka õpetust ühe või teise alaga tegelemise kohta. Samuti saavad üliõpilased korraldada oma kursuse või sõpruskonna vahelisi jõukatsumisi, kuna kohal on vastava ala kohtunikud ja spetsialistid. Tallinnas Põhja-Eesti ja Tartus Lõuna-Eesti üliõpilaste jaoks aset leidvate harrastajate ürituste jaoks on raha eraldanud Rahvatervise Arendusnõukogu.

EÜNi soovitusel on EASLil kavas taaselustada üliõpilaste suvespordipäevade traditsioon **üliõpilaste suvemängude** näol. Juuni lõppu ja juuli algusesse Käärkule planeeritud suvemängude korraldustoimikond tegeleb aktiivselt aasta suurima üliõpilasspordiürituse õnnestumise nimel.

Kõikvõimalikele võistlustele lisaks paneb EASL rõhku ka **üliõpilastest vabatahtlike spordijuhtide koolitusele**. Märtsis kolmandat korda algav kolmest seminarist koosnev koolitustsükkel on mõeldud sporditöö organiseerimisest huvitatud üliõpilastele, kes hiljem hakkaksid korraldama oma õppeasutuse siseseid ja kõrgkoolidevahelisi spordiüritusi. Neljapäevaste seminaride jooksul on tulevastele spordijuhtidele hulgaliselt nii teoreetilisi kui praktilisi tunde, mille käigus õpitakse tundma erinevaid spordialasid.

Ajaga kaasaskäimiseks on EASLil oma koduleheküljel aadressil www.ut.ee/easl millelt on leida kõikvõimalikku infot Eesti üliõpilasspordi ning koolitusseminaride kohta.

EASL soovib kõigile üliõpilastele sportlikku kevadsemestrit ning loodab huvilisi üliõpilaste spordiüritustel!

Jaak Raie
EASLi peasekretär

Juubelite puhul on saanud heaks kombeks imetleda, kui nooruslik juubilar välja näeb ja kuidas keegi ei kahtlustanudki sellise tähtsa versta posti lähenemist.

Kolleeg Jüri Papsteli puhul kaotasimegi valvsuse ja tema juubel oli ikka üllatus küll. Harjunud prof Papsteli üha kasvava tegutsemislustiga, ei tulnud pähegi tema passi piiluda, et leida sealt kuupäev 13. veebruar 1940. Arvatavasti on siin saladus üha jätkuvas sportlikus noorus, sest huvi korvpalli vastu pole teda mitte maha jätnud, peotant-sust rääkimata.

Andku lugeja andeks, kui detailne väljavõte personaliosakonna toimikust seekord ära jääb. Akadeemiline karjäär on tal nagu meie majas kombeks. Ainult et see algas väga noorelt, sest tänane juubilar valis teaduskraadi taotlemiseks kõige kiirema tee – sihtaspirantuuri. Peagi liitus ta kiiresti areneva teadussuunaga, mida tinglikult võiks nimetada rakenduslikuks infotehnoloogiks. Jüri Papsteli teadustöö on toetunud kolmele sambale – tootlikkuse juhtimine, eks-pertsüsteemid ja tootmise korraldamine. Et ta edukas on, näitab üha sagenev osavõtt oma ala tippfoorumitest. Ja eks tugineb õpetetöögi samadele sammastele.

Juubilari karjääri on tublisti mõjutanud üks teadusjüngrite juures harvaesinev omadus. Kui inimesed juhiomaduste järgi kolme gruppi jagada (iga hinna eest liidriks pürgijad, loomulikud liidrid ja juhtimiseks mitte-sobivad), siis kuulub prof Papstel sinna

Õnnitleme!

Professor Jüri Papstel 60

väiksearvulisse keskmisse gruppi. Teda ametisse valides ei kardeta, et ta hakkaks kohaga kaasnevat võimu kurjasti tarvitama. Tema edu võti peitub oskuses ilma midagi peale surumata meeskond tööle panna ja vaistus valida edasiminekuks kõige otstarbekam tee.

Eks nende omaduste tõttu ongi Jüri Papsteli ametite nimistus kateedrijuhataja, instituudi direktor, paljude teaduskonverentside peakorraldaja jt. Jõudu on jätkunud ka ülikooliväliseks tööks – Eesti Mehaanikainseneride Seltsi esimees, Eesti Inseneride Liidu juhatuse liige, masina ja aparaadiehituse teadustehnilise nõukogu esimees jne.

Tänane juubilar kuulub ka rahvusvaheliste organisatsioonide juhtkogudesse. Erilisel paistab silma tema töö Rootsi asutatud rahvusvahelise hariduskonsortsiumi BALTECH magistriõppe õppekavade töögrupi esimehena. Panna eestlased, lätlased ja leedulased üksmeelselt ühte vankrit vedama – see ei õnnestu reeglina isegi professionaalsetel diplomaatidel.

Soovime Sulle jõudu ja jaksu edaspidiseks. Jää ikka iseendaks ja kui Sul tööd rühkides jõust puudu jääb, ammuta seda spordi ja lemmiktegevustega juurde!

**Kolleegid
masinaehituse instituudist**

3. veebruaril tähistas 70. sünnipäeva majandustalituse komandant Senta Reeder. Tubli, hakkaja ja kohusetruu pr Reeder on Tehnikaülikoolis töötanud aastail 1962-1981 ja edasi aastast 1986 kuni tänaseni. Kogu siin töötatud aja jooksul on ta suhtunud suure austusega oma töösse ja üles näidanud armastust TTÜ maja ja kollektiivi vastu.

Tema alati rõõmus meel ja valmidus igasuguseid olukordi ja probleeme lahendada on suurendanud tema austajate ja sõprade arvu, kellest suur osa kogunes ka tema juubeli tähistamisele, kaasas lilled ja tänusõnad (mis muidugi kõike väljendada ei suutnud) õitsvale ning naeruhimulisele juubilarile.

Kallis Senta! Soovime Sulle tervist, õnne ja elurõõmu veel kauaks!

Kõigi õnnitlejate nimel

**Olavi Paulus
tehnika- ja kinnisvara osakonna
juhataja**

Õnnitleme!

Senta Reederil juubel

**Teenekat töötajat õnnitleb südamest tulevate soojade sõnadega
kantsler Jüri Tanner. Teda "assisteerib" lilleneiu Aili Kruus.
Foto Meida Jalast.**